

ulomci o povratku

zoran kravar

AŽDAJA SEDMOGLAVA I JUNAK

AŽDAJA:

Sedam ih, dakle, imam, ne jednu. Ali ti nećeš dospjeti ni do jednog od vratova. Mislim te smariti mnoštvom mogućnosti. Trudan, neodlučan, rebus infectis, u sebi slomljen, past ćeš u grmlje, u drače, odustat. Tad ću te ubiti. Tako pobjeđujem uvijek. I boljeg od tebe. To je moje lukavstvo. Kaži mi svoje.

JUNAK:

Čudi me da toliko o glavama pričaš. Čak ne znam je li ih zalata sedam. To kasnije provjerit mogu. S tobom ni ne mislim ući u okršaj tamo gdje – divlje, ničemu nalik – bivaš mnogostruka. Tebe ću ubost gdje si mi slična, gdje si ranjivija, gdje će i jedan dostajat ubod, gdje si, uostalom, jedna: u srce.

ULOMCI O POVRATKU

I
I odjednom, ne bez straha, shvatiš da iz ovih niskih glacijalnih zona nema povratka po onom putu: po uzlaznoj, strmoj stazi cirkulusa. Danas, evo, vremenski nas hod planeta (neke od nas) vodi težim pragovima. Pragovima općenitih povratka.

II

A jednoga jutra jasan usred bijela galaktičkog krajolika nazire se trag. U snijegu. Trag u snijegu. Plavetan, uvjerljiv trag u snijezima goleme, silne, međuzvjezdane i nijeme pra-veljače. Dakle, trag, a za njim već je dobro ići, putovati, vraćati se.

III

Tek u ciljnim prostorima trag se se gubi. Al', gle, sada sve je trag. I ne onako da sljedbenik utruđeni zaboravlja trag i hrli nadenome. I sad sve je, da, daleko, ali sve je otkriveno, otkriveno.

IV

A pri kraju – tu konačno odabireš – tvoje oči, s razumljivim nestrpljenjem, okreću se (o)j onamo gdje nad strmim obalama galaktičkog oceana propinju se gorska zvijezda. A po njenim visinama spremno šire obuhvatne zagrljaje divski, zračni, numinozni prijatelji.

ZEMLJA DO ZVJEZDA

Naprsto stvari, s pravim imenima, bezbrojne stvari, jasna mnogolikost, zemlja u nedogled. Priznajes: Svuda šutljiva zemlja, i ovdje i tamo. Zemlja do zvijezda.

II

Zemaljsko: oduvijek samo homonim. I ovo, i ono. Na kraju valjda i ona: lagana, a tvarna, zemaljska.

III

Upravo ona. A kada? Kad bilo, pa čak i u onom magički žuđenu času, u času priznanu mudro (vještinom, no i strpljenjem) u prosvijetljenome času oko kojeg se šest ili sedam besanih noći ovilo kao šest ili sedam koprena. Eto, i u tom žuđenom času, i u njemu čak, a to znači na kraju puta, štaviše, na izmaku htijenja i znanja (nemoćna mudrosti!), evo, i iza posljednje – šeste, sedme – ljuske. A to je već onda kad umoran držiš da je konačno imaš: ne ovdašnju, istinsku, nijemu, opasnu, ali baš zato i bitnu, alkemički čistu.

LOMBARDIJSKI ZVONICI

Zbiljskih biti će mijena također, ali tek tamo, tamo, ne ovdje. Tamo, to znači: u sonornom vihru, tamo, strašno daleko, daleko, pa onda i nužno iza svakoga tvog čak i najhrabrijeg praga. Svakako, iza, jerbo te mijene, što li su one?

One su, prijatelju, nečistljiva, ozbiljna, mudra, staklena, visinska pjesma, galaktička sjeta, al' uvijek tamo (i uvijek tako, godine svake sve više tamo, sve dalje), tamo, dakle, ne ovdje. A ti – jerbo i tebe znamo – polako, mirno korašač (kroz Lombardiju danas koračaš) i prašnjav od šetnje zboriš jednostavno i skromno: dolazi jesen.

Istina, ovdje to nije baš tako naglo. Ta jesen.

Konačno, neka i bude ta mijena, jesen. Još ljetni ponešto otkriva vidik. Pa motriš bezbrojne stvari, dugo ne razlikuješ među njima ništa. Polako jasniji biva pogled – također misli – i eto, eto: vitki zvonici, zvonici koji se svoje zemlje pravilno rastu put ogromnih tamo nebesa. Zvonici vidljivi, brojni. I bijeli, međusobno slični.

KUMOVSKA SLAMA

Da je nekom bio kum i da iz njihove je štale nešto slame... Pa je netko slamu, što je popadala iz ukradenoga svežnja, pa je netko – htijuć, kažu, opomenut... Kamo? Gore među zvijezde... Ili da su neka djeca jednom tamo prenoćila, bolje reći, pokušala noćiti, pa su zbog nečeg – a tko zna zašto – već u ponoć ustala i pošla dalje. Pa je slama sa odjeće padala po nezemaljskim putovima. Ili su možda kakve ptice, ili zvijeri bistra oka, ili ponovno kumovi što jedan drugog izdaleka posjećuju, ili ovo, ili ono... Pa sve tako – kum ili dijete. Ili nešto poput toga. A kad tamo: jasno noćno nebo, samo gore iznad, samo svjetlo, ne nadohvat, samo čista događanja, samo tajna (sasvim tamo) sunca, samo čisto, samo prostor, prostor.

PROSINAC

Hladno je, al' nije čas da se stupi preko praga (preko drvenoga praga) Stojmo vani bar još čas.

krici i šaputanja

radoslav milenković

svakome svoje

laktovi zamagljuju polituru stola
i namršteno je čelo poduprto šakama – tako
tvoj duh izbegava razdvajanje od trošnog tela.
svoj usud smeštaš na najvitkiju tačku luka
koji spaja zaslepljenost jave
i vrućicu sna
u kome bezoblične svoje reči premeravaš
i pokopavaš
u jedinstveni tok glasova
koji izmiču govoru
i pršte u daljini.
ali čemu brzopletost.
čemu prestrašeni gnev.
u mimohodu mahni znancima
i majka priroda biće zadovoljena.
svakome svoje.

neka ti bog pomogne

o koliko puta uzeo si dah
pre sna
pokušavajući da spoznaš prozirnost tame.
sve je uzalud bilo.
samo tikatanje sata, moljci u ormaru
razjedali su tvoju kožu
– osamu –
koju si odbrao, tišinu svemoćnu
i čvrstu odluku za sutra pripremljenu.
zaštićenu ćutanjem.
nakon svitanja
u kupatilu gladeći dlake i zube
osećao si isto: bilo poludelo
zbog odstupanja.
odsustvo nade.
ali želja za pisanjem te ne napušta.
sasvim neizvesna
prisećanja tvoja nadolaze (dažd)
i ti revnosno beležiš sve što se ponavlja:
reči.
reči.
i reči.

u haustoru usahljih jedara

još uvek se jasno jasno sećaš: dečji dlan
pritisnut na obraze.
na pučini.
otisnut u nekoliko hiljada primeraka
celov tvoje drage tek je bleđa uspomena
titraja kože i pucketanja zglobova, kičme.
božanski drhtaj sirena.
čelavo teme (pege sunca) posejdona.
ogorele ruine – artemidin hram – i
kikot herostrata, pobjednički.
te krnje uspomene na palubi čuče.
na dnu. postidene, pod pazuhom meduze
i u grotlu zenice kiklopa.
odabrao si i putuješ sam
verujući da prostor nije samo daljina.
da srodstvo nije krv već bliskost.
ali prašina sa pustog trga
naneta u polumrak haustora
zaustavlja te na čas pred prodavnicom
pribora za podvodni ribolov
i pesak ti pod kopcima porađa suze.
ravnodušne, suze koje kapaju
na prsa i cevanice: na čvrstim temeljima sediš.
podvijenih nogu – usahljih jedara –
prizivaš san.

reči svoje dotrajavaš

usamljene
na rubu
tvoje su reči smetnja
telu krhkom. lišenom svake svake želje.
osuđenom da ponavlja nejasnost
onoga što beše.
ljupka je tvoja nespretnost.
dotrajavaš svoje. ali
ko se to na odru pridize
i razmiče zavesu smešeći se.

na čijim se prstima lepe niti.
i s kim se rukuješ u ogledalu.
prah čijeg kostura stižeš u naručju
grabeći
ka izlazu.

krici i šaputanja

pramac očeve barke na pučini
prepoznao bi između hiljadu drugih.
njegov povratak.
majčino lice.
ali dojadilo ti je to prenemaganje jalovog usuda
i iščekivanje dobre nade na rtu.
krici i šaputanja.
sklapaš knjigu.
oči. usne.
strmoglavce bacaš se pred sebe
i plivajući u susret vetrovima
drobiš modru utrobu mora.
sretan si
jer tvoja duša
tajanstvenim sidrom potegnuta
tone odričući se tvojih reči.

raskoš u predostrožno- stima

ferenc vesteg

1.

Plavo u začetku.
Kišna ozleđa u pejzažu.
Nebeske zmijske: tihe vežbe.
Noć širi svoju oblast.
Gomile dubokih tmina rastu.
Senke, crnine osvajaju svetlost.
Jeza titra.
Doline vladaju brdima.
Imbecili i gangsteri.
Gluvoneme devojke i utvare.

2.

Zvezdana topla noć.
Izdisaji čednosti.
Nedogled: neokrnjena žudnja
Brisan prostor i napred i nazad.
Nigde nikoga.
Miran san: pustinja.

3.

Avetinjstvo i rasejanost.
Nove alternative oduzetosti.
Čiste, destilisane imenice.
Mrtva Jasmina.
Jasminov cvet.
Jasminovi otoci.
Jasminovi čajevi.
Svega sve manje.
Akcija bleđa nostalgija.

4.

Tinja plavetnilo.
Astral.
Telo se podvrgava tiraniji.
Beznade se širi.
Pršte mehuri na sve strane.
Vetar šiba vetar.
Hladno je.
Davljenik povlači davljenika.
Dubina zjapi.

(fragment)

(leto 1983)

S mađarskog preveo autor

dve pesme

ranko babičić

Druga dimetrija

Zaklanoj prepelici
oči izvađene
na sofri za ručak
trošne Vuksanove kuće

Jezik joj ugljenisan
ovaj put čuti
ne zbori, nemi je gospodar
ljuta je na nebo, na vratolomiju

Pepeljara umesto pepela puna kostiju
prozor otvoren
noge vise, tanjiri poluprazni
perje. zaboravila na rane
ispod zaklanog vrata

Šta se to nje tiče
telo joj nije bijelo,
gospodar visina nije
prostor je drugi

Poluvreme mozga

Zadnje parče polusivog hleba
pojedem iz starog ormara
čudan prizor, siti udovi

oči gladne ne spavaju
iz sivih knjiga pokušavam
da saznam da istina nije
što ljudi o zemlji kao ploči kažu.

Ne marim za neoprane uši
liježem pred zmijsama
koprivama se vidam
reuma mi na umu

Nula je časova,
vreme zaustavljeno
dovoljno da nešto naučim
u sivim školskim klupama

seča

vladimir garjanski

miš

uđoh u opštinu
dočeka me zmijski car
šta hoćeš reče
hleb hleb
car me pogleda
pljune u obraz
i ja njega
dok sam izlazio
videh kobru na plafonu
na podu izlaznim vratima
na ulici drveću nebu
videh sebe u izlogu
progutanog miša

seča

uskoro doći će drvoseče
mnogo je trulih stabala
mnogo korova

uskoro doći će drvoseče
javljeno je agencija ne greši
ima mnogo knezova reči
ima ima ne sme se lagati

šta ćemo sa stablima

šta sa korovom